

frem i nordlig Retning, idet General Broadwoods Rytterbrigade naaede Stabelfontein c. 45 Km. Nord for Thaba N'chu, hvad der havde til Følge, at General Botha opgav sine Stillinger i de derværende Bjergerne, og at General Frenchs Rytterdivision kunde frigøres, idet det overlodes Generalerne Rundle og Brabant at holde Øje med den bortdragende Fjende. Men imidlertid havde Lord Roberts ogsaa ladet 11. Division rykke ud af Bloemfontein den 1. Maj, og han raadede nu i alt over en Styrke paa 40,000 Mand, nemlig: Rytterdivisionen French, den beredne Division Hamilton, Fodfolksdivisionerne Kelly Kenny (6.), Tucker (7.), Colville (9.) og Pole Carew, hvilke, forsynede med fuldstændig Vinterudrustning, vare rede til Fremrykning i nordlig Retning fra Fronten Karee-Kloof-Jacobsrust.

Allerede den 3. Maj lykkedes det Englænderne ved et dristigt Kup at erobre Brandfort og Boerens derværende Stilling, i hvilken General Delarey førte Befalingen. Angrebet udførtes af Pole Carews Division i Fronten, af Tuckers Division til højre og af Huttons ridende Brigade til venstre. Navnlig frembragte Divisionen Tuckers Artilleri stor Virkning, saa at 2 Boerkanoner bleve demonterede. I Løbet af Dagen kom 4000 Boere deres Stammebrødre til Hjælp, men for sent til at hidføre et Omslag i Kampen. Englænderne have straks udnyttet denne Sejr, thi medens Lord Roberts selv den 4. Maj holdt sit Indtog i Brandfort, sendte han endnu samme Dag sit ridende Fodfolk hen til Wetfloden, der ligger 40 Km. længere imod Nord, og de øvrige Tropper fulgte dette lige i Hælene.

Saaledes kom det allerede den 5. Maj paa ny til en heftig Kamp ved Wetfloden, hvis nordlige Bred Boerene holdt stærkt besat. Ved Middagstid aabnede 6 af deres Kanoner Ilden mod de fremrykkende Englænderne, der foruden 2 Feltbatterier bragte nogle Marine-Kanoner og Belejnings-Haubitsere i Stilling, hvormed de tilføjede Boerens Artilleri en Del Tab.

Medens denne Artillerikamp førtes i Fronten, forsøgte General Huttons beredne Brigade at gaa over et Vasteded længere Vest paa, og skønt det forsvaredes med stor Haardnakthed ved Hjælp af Artilleri og en Maximkanon, saaaat Stillingen holdtes, have Boerene dog forment ikke at burde oppebie næste Dags Angreb, saa at de i Løbet af Natten gik tilbage fra Wetfloden, hvorpaa Englænderne overskred den Dagen efter, idet de tog nogle Efterløbere og en Maximkanon til Fange, medens 2 Eskadroner allerede om Aftenen vare gaaede over Floden og havde gjort et Strejftog til Stationen Smaldeel, hvor de ødelagde Jærnbansen.

Lord Roberts er altsaa i Løbet af faa Dage naaet til Winburg, 110 Km. fra Bloemfontein, og har tilføjet sin Modstander et moralsk Nederlag, idet de spredte Boere ville have ondt ved at komme hurtigt nok tilbage fra Egnen ved Thaba N'chu og Ladybrand og samle sig til alvorlig Modstand i den næste Forsvarsstilling ved Zandfloden paa Vejen til Kronstad.

Udsigterne til at kunne forsinke Lord Roberts March gennem Oranjefrirstaten se derfor triste ud for General Botha, der ogsaa maa tage i Betragtning, at jo længere Lord Roberts rykker frem imod Nord, des vanskeligere vil han kunne hævde Drakensbjergpassene og derved hindre Hovedstyrkens Forening med General Buller i Natal, der øjensynlig har opsat sin Fremrykning saa længe af denne Grund, idet det dog forøvrigt ogsaa hedder, at hans Heste ere i daarlig Forfatning. Om Lord Roberts' raske Fremrykning ikke ligeledes, som for 2 Maaneder siden, vil anstrenge hans Heste for meget, vil Tiden vise. Det oplyses nemlig, at Forbruget af Heste indtil nu for Englændernes Vedkommende har været 44,000.

Ogsaa imod Vest have Boerene haft Uheld med sig. Endnu den 29. April angreb de Lord Methuen Øst for Boshof og besatte den 1. Maj den lille By Winsorton ved Vaalfloden 15 Km. Vest for Jærnbansen og 30 Km. Sydvest for den engelske Lejr ved Warrenton; men General Hunter har derpaa den 4. Maj uden Modstand overskredet Floden ved Winsorton og vendt sig mod Boerens Lejr ved Fourteen Streams, hvor der kæmpedes haardt den 6. Maj.

Det ser saaledes ud til, at Lord Methuen ogsaa vil være i Stand til at komme frem i Retning af Mafeking for at undsætte denne haardt trængte By, der holdes saa tæt indesluttet af 3000 Boerer, at disse i Midten af April have kunnet hindre et Forsøg paa at proviantere Byen med Kvæg.

De sidste Efterretninger fra General Carrington, der rykker frem over Beira, gaa ud paa, at han den 28. April var ankommen til Marandellas, hvorfra den egentlige Fremrykning mod Transvaal skal begynde, idet dog de australske Tropper ere sendte forud fra Salisbury mod Limpopo-floden.

Under disse Omstændigheder kan det forstaaes, at Stemningen i Transvaal for Øjeblikket er noget trykket, og at »Volksraad« er kaldt sammen til den 7. Maj. En norsk Officer, som med Understøttelse af sin Regering er sendt til Transvaal, har haft Lejlighed til at undersøge Prætorias Befæstningsværker og beretter derom, at de kun ere lidet tidssvarende og slet armerede. Det maa dog vel erindres, at Englænderne have kunnet forsvare aabne Byer som Ladysmith, Kimberley og Mafeking i Maaneder blot ved Anvendelse af Feltværker.*)

P. N. Nieuwenhuis.

Litteratur.

Johannes V. Jensen: *Foraarets Død*. — Frederik Poulsen: *Mors Dreng*. — Marie Henckel: *Vekslende Tider*.

Der er noget forunderligt i, at tre saa vidt forskellige Bøger kunne se Lyset i det samme Hverens Aar og hver især gøre Regning paa sit Publikum. Kunst maa være det mest udvidelige Begreb, som findes, eller det taalmodigste. Thi sikkert vil hver af de tre Bøgers Forfattere gøre Krav paa at have ydet Kunst og deres Publikum hver for sig give dem Medhold.

Foruden mange andre fortræffelige Egenskaber plejer Kunsten, den rette, den gode, først og fremmest at have den, at den er eet med — det næste Skridt. Den kan være saa omhyggelig og hæderlig, den være vil, — staar den stille og fortæller gamle Ting, er den ikke Kunst længere.

Marie Henckel har skrevet en Slags Roman, som hedder »Vekslende Tider«. Den er digtet sammen af et dannet Menneske, bygget paa en Del historisk Viden og fordringsløst, det vil sige ganske fladt, fortalt. Hvad der hænder dens Personer, er, trods den delvis anvendte fremmede Tidsfarve, hændet tusinde andre før. Det er imidlertid ikke det værste. Raastoffet er i de fleste Romaner det samme. Man maa blot mærke, at den, der føler sig tilskyndet til at tage dette Raastof op til Behandling, gør det, fordi han ser noget deri, som andre ikke før have set. Men i »Vekslende Tider« er der ikke en Skikkelse, som ikke har travet rundt i Litteraturen i mange Aar. Man mærker straks paa en Forfatters Replikker, hvor meget eller hvor lidt han formaar. Den Maade, Marie Henckels Personer ytre sig paa, er ganske bogtraditionel. Hendes Roman er underholdende Læse- taskelecture, dens første Halvdel en Anekdotessamling, dens sidste en net lille Historie, hvori ikke en eneste Ting er sagt anderledes, end den samme Ting er sagt hundrede Gange før, — den har ikke Spor med Kunst at skaffe.

Frederik Poulsens Bog har det heller ikke. Dens Skikkelser ere gammelkendte, ikke sete fra nye Sider, og Situationerne ældgamle og endevendte af mangfoldige andre; hans Sprog, hvor han skildrer, uhjælpelig opslidt. Og dog er der kommet noget ind i Bogen, som tvinger den gennem Dødvandet. Man begriber, at den ikke er skrevet for at fortælle en eller anden ligegyldig Historie. Det er allerede store Ting. Der er en Idé i den. Forfatteren har set sig led paa det hjemlige Aandslivs sære og skæve Udslag, af hvad Art Udslaget saa er, hysterisk-sort, raat eller klerikal, og fundet sin Sjæl et helligt Fristed i den gamle græske Kultur. Om Standpunktet kan der disputeres til Dommedag. Men det ikke er at tage Munden fuld altid at lade Folkeslag marchere op under ét, at sige »Grækerne«, som om hver Bonde i Hellas var en Platon? Selv om man, — hvad man plejer, — ved Grækerne forstaaer Statens frie Borgere, der lod Slaverne arbejde og selv tilbragte Livet i æstetisk Lediggang, vil man sikkert kun finde et Mindretal, i hvem Kulturen ytrede sig som noget mere end

*) Englændernes Tab indtil 1. Maj angives officielt til 4965 døde, indbefattet 335 Officerer, 9989 saarede, deriblandt 764 Officerer, og 4096 Fanger, deriblandt 171 Officerer. Desuden ere 29 Officerer og 3101 Mand sendte hjem til England paa Grund af Sygdom og Overanstrengelse.

det at kunne Homer udenad. Det er sikkert en naiv, men almindelig, Fejltagelse at praktisere et helt Folk fem-seks af dets store Mænds Kultur paa. Der lever over alt i Verden, og har altid levet, Mennesker, som tværs igennem Tidsalderen tænke de eneste rette, sandfærdige Tanker, de, som evigt blive staaende. Kulturen vil altid være een og den samme. Den lever i enkelte Hjerner, hvis Slægtskab med hinanden Aartusinders vekslende Samfundsforhold aldrig ville formaa at bryde. Forfatterens Resultat falder saaledes som Resultat betragtet til Jorden. Men den Varme, hvormed han taler for sin Idé, er saa oprindelig ren, Standpunktet saa gennemlevet ægte, at det røber netop det personlige Krav, hvorpaa det ene kommer an for den, der vil tale med om andet end Dampskibsaktier og Torvepriser. Tanker kan man imidlertid diskutere uden at være Kunstner. Som Helhed betragtet røber Bogen en tanksom Mand, ikke en Digter. Men der kan midt i dens gennemgaaende tilvante Sprogfladhed dumpe et Udtryk, en Vending ned, som viser en egenartet Vilje, en fast Haand, der kun er uvant med at gribe. Der spirer nu og da en Spot i den, som er frugtbar, fordi den er født af klog Erfaring. Bogen er, Gud ske Lov, ikke fordringsløs. Tvært imod. Kun er dens Forfatter endnu saa troskyldig i sin Paastaaelighed, at han overser, at før det, han tænker og ser, er blevet saa skarpt i sin Form, at det ikke slaar sig til Ro med laante Udtryk, — før bider han ikke igennem. Sproget er Allemandseje, for de fleste et Marskandiserlager. Og dog kende vi hinanden paa de Ord, vi bruge. Saa længe Sprog og Tanke ikke ere ét, flyver Duen tilbage til Noah, — det bør den i det mindste; den Due, der ikke forstaaer det, bringer ingen Oliegren.

Hvad Sproget betyder, forstaaer Johannes V. Jensen til Bunds. Hans lille Bog »Foraarets Død«, er lutter smaa, faste Billeder, Farve, Duft, Liv, men saa hidsigt og hurtigt skiftende, at man føler sig ganske arm trods den hele Overdaadighed, — det er som en hvirvlende Springdans, der er forbi, bedst som den er begyndt. Men det er, i Modsætning til de to foregaaende Bøger, en bevidst Kunstners Arbejde, og saa velgørende en Ting er Kunsten, at den, selv om den nøjes med at nomadisere lidt hist og her i en Bog, forsoner med megen Daarligdom, blot den er til Stede. Der er adskilligt at indvende mod »Foraarets Død«, meget, der trænger til Forsoning. De smaa, hurtige, lette, sikre Begivenheder gribe om hinanden uden at danne noget helt. Hovedpersonen er gjort saa løst. Helten, Midtpunktet i Bogen, er ikke noget Midtpunkt, uden for saa vidt det er ham, der oplever det hele. Det er, som om Forfatteren midt i al Bogens Uro ikke kan faa hans Værdi slaaet fast eller vejet op mod Bogens hele blæsende Hast. Det er en Strøm, der styrer ud over og ned og opløser sig i pragtfulde Draaber. Men der er Draaber iblandt dem, der veje syv flade Indsøer op. Man læser »Foraarets Død« — og følger en Nomade, der med barbarisk Fryd standser ved Tue efter Tue i herlig, hedensk Uglæde over det sunde Græs.

Det er for Tiden — og har sagtens altid været — saaledes, at den, der kræver Kunst, faar Ord for at ville noget paradoksalt, noget ovenud. Og dog er det hele den simpleste Ting af Verden. Ingen bliver rigere ved evindeligt at faa det endevendt, han kender. Det er undertiden det triste ved at læse Bøger, at man ikke begriber, hvorledes en Hjerne har haft Raad til at hugge én Gang traadte Stier op igen. Paa alle andre Omraader gaar Fornylelsen for sig i nogenlunde Fred. Men Kunsten, som er den intimeste af alle Videnskaber, bliver bidt og flænget, hver Gang den gør det mindste Stød fremefter. Saa angste ere Menneskene for Livet, at have de fundet et sikkert Hul, slaa de Kors for Indgangen og leve paa det, de saa, da de endnu havde Hovedet fremme.

Men Kunsten skifter evigt. Det, som var Kunst for ti Aar siden, er ikke netop Kunst i Dag. Rembrandts, Shakespeares, Goethes Kunst er evig, — fordi den er Rembrandt, Shakespeare, Goethe, dem selv, deres Tid. Almindeligvis begaa Menneskene den Fejl at tro, at naar de male som Rembrandt, digte som Shakespeare og Goethe, skabe de Kunst. Det gøre de ikke. De døde ere døde. Den, som ikke ser med egne Øjne, aabner ikke andres. Skriv for den Tid, du lever i, og du skriver for Evigheden! sagde Goethe.

Viggo Stuckenberg.

Redigeret af L. C. Nielsen.